

TERAPIE (VY)SLYŠENÍM

Dopolední představení nás zavedlo do těžkých vod lidské psychiky. Monodrama Všetky supíš věci slovenského ochotnického souboru **Divadelné štúdio RosArt v Ružomberoku** vzniklo jako herecko-režijní projekt Marianny Stančokové a Nikoly Húskovej dle textu Duncana Macmillana. Zásadní roli zde hraje aspekt interaktivity, která nejen proměňuje diváky v osoby, jež jsou součástí života hlavní hrdinky, ale také transformuje divadelní představení ve skupinovou terapii.

Rozsah i tematická náročnost tohoto monodramatu vyžadují precizní práci s epizačními prvky, která zde proběhla s umem i nebývalým citem pro křehkost, díky čehož herečka a režisérka zahruly do inscenační struktury také humorné prvky, gagy i emocionální vstupy. Herečka hrála svou postavu v několika životních obdobích, od malé dívenky, přes puberťačku až po dospělou ženu, v nichž pokaždé působila autenticky a přirozeně. Odhalila také velké nadání pro čtení a práci s publikem, jež navzdory nutné improvizaci vždy disciplinovaně zavedla směrem, který byl pro příběh nutný.

Jak dokládají slova režisérky, dramaturgické uvažování tvůrců RosArtu výrazně rozvinulo funkci divadla ve společnosti, protože iniciativa k inscenaci vznikla v reakci na problematiku sebevražd a psychických problémů mladých lidí, kteří se v domovském městě souboru vyskytují díky množství škol ve velkém počtu. Na jevišti byl rozehrán příběh, který jim může být dobře znám, nabídl pocit vyslyšení, ale také poukázal na cesty, jakými se mohou vydat, aby se jim nejevila cesta smrti jako jediné možné a správné východisko. Onu individualizaci a zvýraznění jedinečnosti našich identit odhalila již na začátku krátká světelná sekvence, kde prostým nasvícením jednotlivých di-

váků bylo vyjádřeno: **VIDÍM TĚ – SLYŠÍM TĚ**. Inscenace ovšem není určená pouze mladší generaci, je to příběh zacílený na všechny, jejichž život byl poznamenán zkušeností s psychickými obtížemi, ať už se týkaly jich osobně, či jejich blízkých.

Divák přitom není do spolupráce nucen, a naopak je na ni drobnými detaily od začátku citlivě připraven, například rozdáním lístečků s textem. Kopíruje tak principy skupinové terapie, kde má každý příležitost, nikoliv povinnost, se zapojit, aniž by byl vyčleněn z terapeutického kruhu.

Přestože je původní text realizován mužským představitelem, rozhodla se režisérka pracovat s ženskou herečkou, čímž ukázala na univerzálnost toho dramatu. Jak ovšem opakovaně odhalila debata v kruhu, divácká recepce rozvíjí zobrazovaná témata o sociální kontext, v němž by obsazení mužského představitele otevíralo také otázky vztahující se k stereotypnímu vnímání mužského prožívání emocí. V rámci adaptace přitom nemuselo proběhnout příliš mnoho změn, text by spíše redukován a adaptován do lokálních kontextů, které více umožňují divákům se v příběhu najít.

Kromě dominantních aspektů zde ovšem hrají roli drobné nuance, z nichž je skládáno jedno z důležitých poselství, a to že radost je možné najít i v těch nejdrobnějších a nejabsurdnějších maličkostech, které tvoří bohatost našeho života. Tomu napomáhaly také zvolené rekvizity, k nimž patřil například gramofon, jenž se stal nečekanou, ale intenzivní součástí debaty. Byly zmíněny aspekty nostalgie u staršího publika, čehosi neobvykle magického u mladší generace, a v příběhu fungoval také jako metafora zhmotněné otcovské lásky.

Inscenace je zkrátka nejen ukázkou skvělé divadelnické práce napříč složkami, ale také výborným příkladem, jakou roli může hrát divadlo v tematizaci a reflexi společenských a sociálních témat. Ilustruje také hluboký význam slov závěrečné písně... what a wonderful world, jaký to krásný svět, v němž žijeme. Kéž to dokážeme vždy vidět.

Magdalena Marie Franková

ROZHOVOR S NIKOLOU Z DIVADLA RosArt, RUŽOMBEROK

Náš festival má letos téma Indiáni a kovbojové. Máš raději Indiány nebo kovboje?

Nikola: Kovboje.

Výborně, jaký je Tvůj oblíbený kovboj?

Nikola: Henry Fonda.

Co by nemělo chybět na tvém soukromém „supiš věci“?

Nikola: Moj pesek Bruno.

Co by tam naopak nemělo být vůbec?

Nikola: Jitnice.

Stala se dnes na představení nějaká nepředvídatelná věc, která tě vyvedla z míry:

Nikola: Naši bratia Češi nevedia už čítať po slovensky, takže pár supiš vecí bolo úplne iných.

Spolek divadelních ochotníků Alois Jirásek Úpice: Helena ve stínu bratří Čapků

Scénárista Jiří Roth napsal na objednávku režiséra Hasana Zahiroviče text hry pro slavnostní uvedení inscenace u příležitosti dvoustého výročí trvání ochotnického souboru v Úpici. Vzniklo dokumentární drama s tématem příběhu vycházejícího z rodiny, které ale ve svém názvu slibovalo životní příběh sestry slavných bratrů. I pro zvolený žánr je text materiálem poněkud zatěžkaným popisnými a vyprávěcími pasážemi, což v představení vede k retardaci děje a zpomalení tempa. Rezignace autora hry na napsání čistého dramatického celoživotního příběhu Heleny, sestry bratří Čapků, lze nazvat promarněnou příležitostí.

Soubor úpických ochotníků naštěstí disponuje množstvím kvalitních herců, kteří ovládají téměř profesionálně mluvní projev i ostatní součásti hereckého projevu. Naprostá většina umí vytvořit věrohodné a pravdivé postavy, které v divácích probouzejí jak patřičné sympatie, tak náležitější antipatie. Je to právě herectví, které z představení nakonec vytvoří docela silný zážitek. Ano, Helenu ve stínu bratří Čapků v podání souboru Alois Jirásek z Úpice by navzdory všem nedostatkům bylo škoda nevidět.

Ladislav Vrchovský

Viděno očima mladého kovboje

